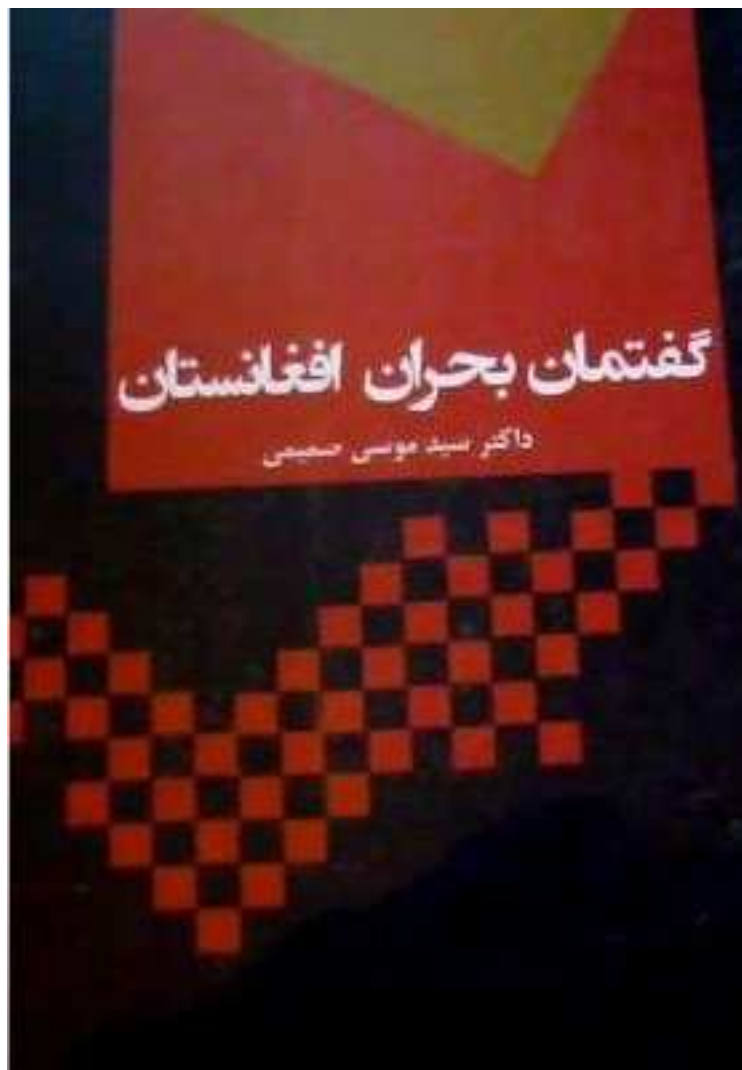

گفتمان بحران افغانستان

نگاهی بر "رکود نسبی تاریخی" و چالش های معاصر

دکتر سید موسی صمیمی

به روز شنبه، ۳۱ ام اکتوبر امسال به ابتکار فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا (فارو) ، فافون و بنیاد انتشاراتی شاهمامه همایش روز کتاب در شهر لایدن کشور هلند در مورد معرفی کتاب های ادبی ، سیاسی و اجتماعی برگزار شد. در این نشست، که جمعی از فرهیخته گان سیاسی ، ادبی و فعالان اجتماعی از کشورهای هالند، المان، بلژیک دانمارک، سویدن و ناروی در آن اشتراک نموده بودند، به نقد و بررسی چند کتاب که از خامه نویسندگان افغان در خارج کشور برآمده بود پرداخته شد و از جمله کتاب "گفتان بحران افغانستان" بقلم دکتر سید موسی صمیمی که باید من در زمینه صحبت میکردم به دلیل فشرده بودن وقت و تعدد کتابها صحبت مختصری کردم اینک آنچه در بررسی سخن میسور نشد خدمت همه هموطنان و هم زبانانم تقدیم میگردد.

انجنیر احمد شیرزاد

۳۱ ام اکتوبر سال ۲۰۱۵ هلند

"گفتان بحران افغانستان"، پنجمین کتاب آقای دکتر سید موسی صمیمی و اولین کتاب شان به زبان فارسی دری، در ۴۵۹ صفحه نگارش یافته و توسط انتشارات ملالی قندهار در سال ۲۰۱۴ مطابق ۱۳۹۴ خورشیدی نشر گردیده است.

گرایش اثر

داکتر صمیمی درین اثرش نخست با بررسی و گفتان بر وقایع عمده ای تاریخی به مثابه پیش منظر چالش ها و عملکرد های دوره های مختلف حکومت های اقتدار گرا را به تجزیه و تحلیل تاریخی گرفته، سپس حاصل عمل کرد هر دوره را بصورت جدا گانه شرح داده است. در نتیجه گیری دوره های گذشته، کتاب "گفتان" وضعیت موجود را بمثابه میراث بجا مانده از شیوه های مختلف حکومت ها را در چندین دوره چیدمان نموده که چگونه در سرزمین هندو کش بحران های کنونی شکل گرفته، و این سرزمین چگونه راه "رکود نسبی تاریخی" را پیموده است.

در این اثر بررسی تحولات کوه پایه های هندو کش در بُعد های سیاسی-اقتصادی بر مبنای "شیوه تولید" و انکشاف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آن با در نظر داشت روابط داخلی و مناسبات اجتماعی بومی، منطقه ای و بین المللی به بحث گرفته میشوند. بالاخره چالش های عمده ای افغانستان در زمان معاصر، بین دو کنفرانس بُن در جمهوری اتحادی المان، با دید مو شگافانه تجزیه و تحلیل میگردد.

این اثر محصول تحقیق و بررسی اکادمیک بیش از ده سال زحمت آقای دکتر صمیمی است که میتواند به مثابه یک اثر علمی-تحقیقی برای غنای گفتان جامعه شنا سی افغانستان در نظر گرفته شود و یکی از منابع قابل اعتماد محسوب گردد. این اثر شامل دو بخش است.

بخش اول:

در بخش اول کتاب، نویسنده نظر کوتاه بر پیشینه حکومت های اقتدار گرای می اندازد که همیشه مشروعیت حکم روایی را با زور شمشیر و استدلال "حق موروثی تباری" بر جامعه تحمیل کرده و در این راستا نویسنده جدال های قبیله ای برای تثبیت حاکمیت های تباری را یکی از عوامل بحران زا می‌شمارد.

آقای صمیمی بی پرده و با انتقاد از حاکمیت های استوار بر زور شمشیر، میراثی، کلاشنیکوف و دُرّه محور را با نظر خرد گرایانه انتقادی مرور میکند و تاثیر گذاری این شیوه دید را در تداوم حکومت های اقتدار گرای دوره های شاهی، جمهوریت اقتدار گرا و نوع افسار گسیخته تک حزبی به اصطلاح "یدک کشان پیش آهنگ طبقه کارگر" و حاکمیت های بنیاد گراها با توجیه دینی، و بلاخره دوره سیاه حاکمیت تحمیلی طلبان را، به اضافه ای تعاملات درونی نوعی از تداوم دیدگاههای وارداتی وابسته و مذهبی برمی‌شمارد.

در ادامه بررسی ها، مبنای تشکیل دولت دوره کرزی را صمیمی باز هم میراث دار چپکده فکری همان شیوه نگرش میداند و همه عوامل تاثیر گذار تاریخی را بر "الگوی رفتاری" باشندگان این سرزمین و مخصوصاً توجیه قدرت سیاسی شکل گرفته را خلاف اساسات نظریه شهروندی میداند. در ادامه کنکاش و بررسی هایش، او این شیوه رفتار و بینش را از دیدگاه حقوقی مدرن مردود دانسته و بستر بدوی آنرا برمی‌شمارد.

شیوه نگارش:

اول: دیدگاهی

شیوه نگارش این اثر از نظر نویسنده بر اساس دیدگاه "خردگرایی انتقادی" میباشد و آنرا در چارچوب نه تنها "اندیشیدن" بلکه "انیشیدن و باز هم اندیشیدن" بیان میکند. این نظر اندازی و تحلیل اوضاع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور در پیوند با گذشته و سیر تاریخی مردم و نظامهای حاکم بر جامعه را میبیند، او از این دریچه راه برون رفت و بدیل خود را با اوضاع موجود به خوانندگان اثرش پیشکش میکند. در رابطه به توجیه حاکمیت و شیوه گرفتن مشروعیت های حاکمیت اقتدار گرای حاکم بر جامعه را صمیمی یک نگرش مربوط به عصر بدوی میداند نه یک نگاه روشنگرانه و مدرن و بدین لحاظ بخشی از بحران کنونی را ناشی از چنین نگرشی بر می‌شمارد.

نگاه ژرف و علمی این اثر بر ساختارهای اجتماعی به عنوان بخشی از واقعیت های جامعه، یعنی کم بها دادن به بخشی از سازه ی این ساختار موزاییکی را میرساند. اگر نویسنده قسمتی از مشکل امروز حاکمیت کنونی را در بستر ذکر شده میدانند، نقش اندک روشنفکران را توسط نخبگان قدرت و ترسیم کنندگان حلقه حاکمیت بعد از سال ۲۰۰۱ نیز نادیده نمی گذارد.

بطور نمونه در مورد "رکود نسبی تاریخی" میخوانیم که "ساختارها و عوامل درونی و تاثیر پذیری های بیرونی صورتبندی اقتصادی- اجتماعی سرزمین هندوکش، با در نظر داشت تفاوت های سمتی، نشیب و فرازهای ارضی و خود ویژگی های تباری اش، همایش (انسامبل) از شیوه های تولیدی گوناگون، پارچه پارچه، مجزا ولی در کنار هم است، که با تاثیر پذیری ها و تاثیرگذاری های متقابل درونی و بیرونی اش به "جامه ی مرقع" درویشان - جامه ای قطعه قطعه و بهم دوخته و گاهی چندین رنگ - میماند. از همین تافته

است که هر بار به تناسب قامت باشندگان "جامه ی بومی اولیه"، اریانای باستان، خراسان کهن و افغانستان معاصر "جامه نوی بافته میشود". گرچه که زنده یاد غبار در دیدگاه روشن و صریح اش از به فلاکت کشیده شدن ملت اش بیان میکند که "ملت افغانستان بعد از هر غسل خون و آتش همان پیراهن چرکین گذشته را به تن میکنند!" اما جناب صمیمی جامه مرقع پوشان را به زیبایی و قدرت ساختاری در صورت همدیگر پذیری به زیبایی رنگها چند گانه تشبیه میکند.

دوم: ادبی

طرز نگارش اثر از نگاه نوشتاری خردگرایانه فاخر، شیوا و روان است و در آن نشانه ای از نوشتار ستیزه جویانه دیده نمیشود که این شیوه نگارش بر غنای اثر میافزاید. ساختار جملات ساده و شکل بیان مطلب را نویسنده با لطافت خاص خودش به خواننده منتقل میکند اما واقعیت های "بحران زایی جامعه" را هیچگاه فدای روایت ادبی نمیسازد. گرچه در بخشی از کتاب استفاده از ادبیات فاخر و خرد گرایانه بر عام فهمی مطالب قسماً سایه افکنده، اما در کل اثر چنین نیست. لذا اکثر مطالب تحلیلی آن، روان و قابل برداشت برای هر خواننده میباشد.

در دوران بحرانی کشورهای "پسا منازعه" که با تشتت دیدگاهها مواجه اند و بیشتر نویسندگان آن تحت سایه خود سانسوری و صلاح دیدهای سیاسی سنگین قلم میزنند، اما در تحلیل های دکتر صمیمی نه تنها خود سانسوری دیده نمیشود بلکه در موارد اساسی آن جدی، بیباک و با صلابت سخن میراند.

مثلاً دوره حاکمیت محمد ظاهر را در بخش های از کتاب نمونه میاورد و در مورد شخصیت پادشاه وقت چنین مینویسد: "محمد ظاهر، مشهور به ظاهر شاه یکی از پادشاهان مورد مناقشه و سوال بر انگیز افغانستان بود که سیاست های دو پهلوئی او سیمای سرزمین هندوکش را برای هفتاد سال به حیث مسنول نخست کشور بشدت مورد تاثیر گذاشت و ی به عنوان یک پادشاه، توانایی به کرسی نشاندن حرف خود را نداشت". به ادامه مشورت های افراد با نفوذ خانواده شاه، نویسنده اشاراتی دارد و در جمع بندی این دوره مینویسد: "نام ظاهر شاه با انکشاف متلاطم اجتماعی و اقتصادی و افت و خیزهای سیاسی هفت دهه اخیر در کوه پایه های هندوکش پیوند تنگاتنگ دارد".

تجزیه و تحلیل دکتر صمیمی از وقایع تاریخی و رخدادهای معاصر تنها یک دیدگاه انتقادی نیست. در فصل اول کتاب از هر گفتمان مورد بحث، نخست به شرح وقایع پرداخته و سپس با بر جسته ساختن نقاط قوت و ضعف آن، تمام مراحل آنرا یکی یکی برمی شمارد.

سوم: بُعد اجتماعی

در تحلیل اجتماعی جامعه، نگاه خردگرایانه نویسنده بر شکل گیری تاریخی، ساختار مخصوص منطقه ای و شیوه خاص تولیدی این سرزمین نگاه دگرگونه ای تاریخی دارد، که محترم آقای داکتر رسول رحیم نیز آنرا در پیشگفتار کتاب برجسته ساخته است. آقای صمیمی، تحلیل اجتماعی مردمان دامنه های سرزمین هندوکش را با بافت مخصوص به خودش و با شیوه تولید خاص آن بررسی میکند و "الگوی رفتاری" اجتماعی اش را به گفتمان میگذارد. آنرا با واقعیت های عینی گذشته و به حال جامعه ارتباط داده و در نتیجه نشانه های از تکامل تاریخی را در تقسیم بندی و توزیع شیوه تولید بررسی میکند.

صمیمی الگوی رفتاری افغانها را در چهار بخش به بحث میگیرد.

- الگوی رفتاری افغانها و عوامل تاثیر گذار بر آن،
- نظر گذرا بر پیشینه ی تاریخی "نظامهای های اقتصادی- اجتماعی" افغانستان،
- ناسازگاری های قوم گرایی و تباری های سیاسی،
- نیاز تاریخی به بنیادهای فرا قومی و فرا سمتی.

در گفتمان "الگوی رفتاری افغانها" و چالشهای موجود در جامعه امروزی را نگارنده اثر چنین چیدمان میکند: "بازیگران سیاسی نظام جدید(بعد از سال ۲۰۰۱ است) نه تنها با دولت از هم پاشیده و مناسبات تولیدی بحران زده مواجه گردیدند، بلکه با مردمانی سرو کار داشتند که "شیوه ای دید زندگی" و "جهان بینی" آنها هم تا حدودی زیادی از ارزش های سنتی و درونگرایی در جهت ارزش های دنیوی و بیرونگرایی دستخوش تغییرهای چشمگیر گردیده بودند".

مشخصه های این الگوی رفتاری را نویسنده در چندین سطح نشانی میکند.

1. **وابستگی خانوادگی:** در شرح این وابستگی و نحوه زندگی جمعی، چند نسل را تعریف میکند و سپس به چگونگی ساختار و نقش محوریت این ساختار از اصل "مرد سالاری" و "پسر سالاری" که یکی از مشخصات جامعه شرقیست نمونه میآورد و محصول کار جمعی اعضای خانواده را که به حساب مشترک ریخته میشود، برجسته میسازد.

۲. **"تبار گرایی":** در این گفتمان دکتر صمیمی از اصل هومانیزم و انسان محوری به این واقعیت نگاهی دارد و این مشخصه را چنین به بحث میگیرد که "افغانها به طورعام وفادار به وابستگی های تباری بوده، هویت شخصی خویش را از طریق مشخصات تباری تعیین میکنند، در نتیجه شخصیت خویش را به حیث یک "انسان با تفکر آزاد و یا اراده مستقل" نفی میکنند. در ادامه با بینش انتقادی صمیمی مینویسد: "افغان بی الایش" هویت تباری خویش را در وحله نخست در نفی "تبارهای غیر" میبیند.

حوادث نزدیک به چهار دهه اخیر بخشی از این واقعیت را بیان میکند که مدعیان قدرت چنین نگرش های را در ورطه روابط تباری ترویج نمودند. اما در بیشتر بخش های افغانستان اصل مناسبات تولیدی و اقتصادی تاحدی خوشبختانه به سرحد نفی دیگران یا نرسیده و یا از الزامات روابط با غیر بصورت مدارا جویانه نفع میبرند. صمیمی این واقعیت را که "اقوامی که از نگاه کمی و قدرت سیاسی در اقلیت و در جوار اقوام با صلابت و صاحب قدرت سیاسی بیشتر" قرار دارند، با بیگانگی از "هویت قومی اصلی" به "هویت عاریتی" آگاهانه برای تنازع بقا" پناه میبرند، هرگز نا دیده نمیگیرد. نمونه های از آن در صفحه ۳۳ کتاب دیده میشوند.

در کل هنگامی که صمیمی جامعه افغانی را در بُعد جهانی مقایسه میکند، آنرا در رابطه با گفتمان "ملت سازی" از دیدگاه امروزی و "دمکراسی وارداتی" برجسته میسازد. با این تحلیل اش در حقیقت صمیمی پاسخی به آنهایی میدهد که حتی هنوز هم به این باور اند که این جامعه با ایجاد یک جامعه دموکراتیک فاصله دارد، و اصل چنین دیدگاهها را در چارچوب نیات پنهانی آنها در صفحه ۲۳۹ چنین دسته بندی میکند:

- خود مرکز بینی اروپایی،
- نژاد پرستی پنهان،
- فقدان اطلاعات تاریخی،

- عدم آگاهی از فرهنگ روشنگری در خاور زمین،
- نفی کردن توانایی های "باز اندیشیدن و خرد گرایی" جوامع غیر کشورهای خودمدار.

در این زمینه ایشان با استناد بروایت تاریخ نگاران کشور از جمله زنده یاد کهزاد استناد میکنند که "در جامعه آلمان در کارهای قبیلوی و حیات قریه، ده و امور بزرگ دولتی از مشوره، نظریات و افکار تمام طبقات توده کار میگرفتند" و از دو نوع مجلس زمان باستان یاد میکنند:

"مجلس سبها"، مجلسی بود که برای حل و فصل معاملات کوچک قریه تشکیل میشد و همه مردم مشارکت داشتند. "مجلس سمیتی"، که مخصوص "ریشی ها ونجبا و اعیان قوم" بوده است. انتخاب شخص مسول اول که میتوان آن را "پادشاه" خواند، از طرف هر دو مجلس صورت میگرفته است. کهزاد آنرا با استناد "ریگ ویدا" مینگارد که بمناسبت انتخاب پادشاه نقل شده "همه مردم ترا به پادشاهی انتخاب کرده اند".

گرایش های دیگر "الگوی رفتاری" را صمیمی در موارد زیر شرح داده بر می شمارد.

۳. محلی گرایی،
۴. دین گرایی،
۵. دولت گریزی،
۶. شهری شدن،
۷. سطح آموزش،
۸. سیاسی شدن،
۹. تجارب شخصی،
۱۰. مهاجرت های اجباری،
۱۱. جنگ افروزی دراز مدت.

چهارم: سیاسی

از نگاه سیاسی نویسنده عوامل تاثیرگذار در ایجاد "رکود نسبی تاریخی" را در سرزمین هندو کش نشانه گذاری میکند، چگونگی توجیه قدرت سیاسی را از زیر زره بین نگارش روشن گرایانه میگذارد و غیر عقلانیت این توجیه ها را در حاکمیت های دوره های مختلف تصریح میکند. در اخیر نویسنده فاجعه های اتفاق افتاده در دوره های مختلف را نام میبرد.

دوره مجاهدان را صمیمی چنین به معرفی میگیرد: "رهبران مجاهدان برای باشندگان هندوکش سه چیز به "ارمغان" آوردند، بنیاد گرایی اسلامی، توجیه دینی رهبری مستقیم قشر اسلام گرا و بی برنامه گی سیاسی و اقتصادی برای آشتی ملی و باز سازی کشور جنگ زده". به نظر نویسنده کتاب در ادامه چنین فضای ایست که ازدهای طالب سر از آستین I.S.A، سازمان اطلاعاتی نظامی پاکستان و القاعده، سازمان هراس افکن جهانی بیرون میکند.

پنجاوینج صفحه کتاب در رابطه با شرح، ریشه یابی و عملکرد های جنایتکارانه این گروه دهشت افکن را در برمیگیرد و در نتیجه گیری جریان طالبان را صمیمی چنین تعریف میکند "جریانست که از نگاه نظامی مهاجم و از نگاه دینی ستیزه جو، از نظر درک

اجتماعی ندادن، از نظر فرهنگی گذشته گرا و از نگاه ادعای سیاسی تک قومی " بوده و در کل آنرا یک حرکت "التقاطی" و بزرگترین مانع ثبات سیاسی کشور میداند. گفتگو با طالبان را صمیمی در چارچوب وضعیت فعلی بدور از درایت سیاسی پنداشته و جایگاه گروه رهبری طالبان را در " دادگاه بین المللی جنایات جنگی در دن هاگ" " ارزیابی میکند و خواهان " محاسبه ی حقوقی و تصفیه حساب تاریخی " برای این دسته جنایتکار میباشد.

در مورد حکم روایی حامد کرزی، رییس جمهور گذشته کشور، نویسنده کتاب به این باور است که با وجود پشتیبانی جامعه جهانی و فرصت تاریخی "دولت کرزی موفق به ارائه یک طرح جامع و برنامه گسترده سیاسی-اقتصادی نگردید تا جوابگویی انکشاف متوازن و سازنده باشد". درین راستا آقای صمیمی ضرورت یک بدیل را که "دستگاه فکری جمعی" باشد و آن همانا یک " اندیشکده فکری" باشد، نیاز میبیند.

از این روست که عوامل و موارد اساسی "رکود نسبی تاریخی" را صمیمی در چهار لایه دسته بندی میکند.

A. پراگندگی بازیگران سیاسی سرزمین هندوکش

چالشهای عمده این پراگندگی را عمدتاً در "دوره گذار" به بخشهای نظامی، اقتصادی، مدنی، گذشته گراها، حاشیه نشینان، نفی گران، تأمل اندیششان و سر سپردگان به تناسب نقش آنان در این چرخه به بحث گرفته میشوند.

B. "رکود نسبی تاریخی" ساختارها، عامل های درونی و تاثیر پذیری های بیرونی

C. "نظام فیودالیزم؟" در پیوند با رابطه ده و شهر

در این مبحث از چرخه (آبادی- فرو ریزی -بازسازی و نوسازی) صحبت میشود.

D. "غنیمت"، "مستمری"، و "کمک های انکشافی" به مثابه ی تداوم مالی و زیربنای مادی دولتهای اقتدار گرای متمرکز.

تغییر جایگاه تاریخی از غنیمت، مستمری تا کمکهای انکشافی در عصر حاضر را که در این کتاب به گفتمان گذاشته شده است، موضوعی است جدی که امید است نویسندگان و اهل نظر به این گفتمان توجه داشته باشند و ضرورت ادامه این دیالوگ را که از نکات جدی و ضروری زمان است، مورد توجه قرار دهند. اهمیت بررسی " رکود نسبی تاریخی" در این کتاب با اشاره به مطالب بالا بیانگر نگرش ژرف نویسنده کتاب با واقعیت های موجود جامعه میباشد.

دکتر صمیمی به انکشاف های اتفاق افتاده بعد از سال ۲۰۰۱ در معرفی افغانستان به عنوان یک کشور "پسامنازه" و سیستم حاکم را در بستر (انوکراسی، اقتدارگرایی الیگارشسی نو پا با توجیه دموکراسی نیم بند) مینگرد و نقش عوامل داخلی منطقه ی و جهانی را به تفصیل شرح میدهد.

در ادامه مبحث، چگونگی تشکیل دولت موقت، دولت انتقالی، انتخابات و لویه جرگه اضطراری برای "توجیه بین المللی اقتدار" و مجلس عالی برای وضع قانون اساسی را با همه تضادها و نقیصه ها و ضعف های موجود در آن به گفتمان میگذارد.

شرح مفصل وقایع انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و سنا را صمیمی با چگونگی روند و ترکیب دولت و نظام ریاستی همه جانبه بررسی، تجزیه و تحلیل نموده، حکمرانی "دفتر ریاست جمهوری" و "قمار سیاسی حامد کرزی در دور دوم انتخابات شورای ملی"

را از قلم نه میاندازد. و بلاخره رشد فکری مردم را با توجه به تحقیقات موسسات و درصد بالایی از نظریات انتقادی اقشار مختلف مردم نتیجه گیری میکند و می نویسد: **مردم کشور آگاهانه بین "نوع نظام حاکم" و "اعمال حاکم" تفاوت قایل اند.** ویژگی شرح وقایع کنفرانس بن اول و دوم این کتاب در این ست که نویسنده در نشست های تاریخی پیترز برگ در حوالی شهر بن، یعنی در نشست های بن اول و دوم شخصاً حضور داشته و شاهد تمام وقایع اتفاق افتاده و چانه زنی ها از نزدیک بوده است. لذا برای مستند بودن توضیحات آن میشود شرح وقایع را جزو اطلاعات دست اول برشمرد.

دکتر صمیمی برای برون رفت از رکود نسبی چنین نتیجه گیری میکند:

چون در دوران گذار، حکومت‌های بعد از سال ۲۰۰۱ نتوانستند از امکانات جهانی شدن استفاده لازم را بکنند، فلذا پیامدهای ناگوار سیاست‌های اقتصادی نیولیبرالیزم در پیوند ناگسستنی با روند جهانی شدن، منجر به **"عقب ماندگی"** نسبی بیشتر گردیده است. از این نگاه صمیمی، برای برون رفت از این معضل طرح های مشخصی را پیشنهاد میکند:

- **در بخش اقتصادی - خود کفایی نسبی و عدالت سمتی گسترده**
 - **"خود کفایی نسبی" از طریق سیاست‌های "سبب مواد غذایی" و "تعویض نسبی واردات"**
 - **طرح عدالت سمتی برای تحقق "عدالت ملی" و "عدالت اجتماعی"**
 - **طرح سیاسی: ایجاد فضای تفاهم ملی، همکاری های منطقه ای "تنش زدایی سیاسی"**
- صمیمی پیوندهای بیشتر تجارتي و روابط گسترش سرمایه گذاری و رفع خصومت های تاریخی را تا گسترش روابط اجتماعی و رفت و آمدهای فرامرزی را به مثابه یک نسخه کارا پیشنهاد میکند و آنرا یک نیازمیرم تاریخی و راه برون رفت از این بحران میداند. در غیر آن صمیمی افتادن به **"گرداب تباهی"** را اجتناب ناپذیر میداند.
- در بخش خدمات اجتماعی به باور صمیمی در چارچوب سیاست‌های خدمات اجتماعی و در پیوند با استراتژی انکشاف ملی میتوان از مکانیزمی استفاده کرد، که تاثیرگذاری اش در همسویی با اهداف "عدالت ملی" و "عدالت اجتماعی" قرار داشته باشد.
- در بخش توضیح خدمات اجتماعی بصورت نمونه با استناد به دو آمار ماتریکسی در بخش های صحی و آموزشی ارایه شده در کتاب که مربوط به سال ۱۳۹۰ میباشد مثال میآورد، که با گذشت هشت سال از حکومت کرسی و سه سال بعد از تطبیق برنامه استراتژی انکشاف ملی هیچ نشانه ی از رشد متوازن در کشور دیده نمیشود. در اخیر در مبحث گفتگو با طالبان را صمیمی در چارچوب راه کار موجود عاری از خرد سیاسی و مجزا از مشارکت ملی ارزیابی میکند و ماحصل عملکرد طالبان و نتایج کار "شورای عالی صلح" نیز چنین دیدگاهی را به اثبات میرساند.

بخش دوم کتاب:

در قسمت دوم کتاب که در بر گیرنده دوازده گفتمان است، نویسنده اثر افغانستان را به مثابه کشور **"پسا منازعه"** در پیوند با الزامات جهانی شدن، علایق **"کشورهای خود مدار"**، موجودیت منابع دست نخورده و اهمیت سوق الجیشی سرزمین هندو کش به بحث میکشد، به

بررسی اندیشه و عملکرد "نیولیبرالیسم" یعنی زیربنای نظری "جهانی شدن" (ص ۲۸۷) می پردازد و این روند را به تفصیل شرح میدهد. و در شرح تاریخچه چنین نگرشی "رشد نظری تجمع سرمایه و به ویژه انتقال سرسام آور سرمایه مالی و احتکاری که در دهه هشتاد سده بیست به این سو به وقوع پیوسته است و به جهانی شدن مسمی گردیده است" توضیح میدهد و هواداران بومی این تفکر را به چالش میکشاند.

صمیمی اندیشه "نیولیبرالیسم" را در پیوند با روند "جهانی شدن" و عوامل تاثیر گذاری این شیوه دید و پی آمدهای ناگوار خط فکری جهانی شدن را نه تنها برای افغانستان، بل در سایر کشور ها نیز به ارزیابی و مقایسه میگرد. در خلاصه کلام وی به چنین نتیجه گیری میرسد که پدیده جهانی شدن "نه تنها قادر به از بین بردن فقر نگردیده است، بلکه باعث افزایش بیشتر سطح بیکاری و عمیق تر شدن شکاف اجتماعی در سطح بین المللی گردیده است". پی آمد این نگرش را نویسنده در افغانستان بسیار ناگوار ارزیابی میکند.

در دومین گفتمان بخش دوم کتاب صمیمی به بررسی کنفرانس های گروه هفت G7 و تغییر نام آن به گروه هشت G8 و نقش آنان در رابطه با وضعیت اقتصادی جهانی میپردازد، بر اختلاف نظرهای کشورهای عضو انگشت میگذارد و بالاخره به شرح "همایش های اجتماعی" بین المللی که در تقابل و اعتراض با سیاست نظریه پردازان و مجریان گروه هشت (همایش های اقتصادی) که بنام های سمبولیک محل این نشست ها معروف گردیده بنام های گروه "پورتو الگر" در برزیل و "داووس" در سویس که جایگاه نشست های دو دیدگاه با دو راه یافت مختلف آن را شرح میدهد.

در ادامه بخش دوم صمیمی به دشواری تطبیق برنامه "اهداف هزاره سوم سازمان ملل متحد" به دلیل پیوند این هدف با "جهانی شدن غرب مدار" با شرح کوتاهی به جزئیات آن میپردازد، و عدم موفقیت آنرا با عوامل بنیادی اش نام میبرد.

در قسمت هفتم بخش دوم زیر عنوان "جهانی شدن پسا امریکا" نویسنده گروه بیست G20 را به مثابه ابزار گرداننده نظام چند قطبی جهان مطرح و چگونگی شکل گیری آن را شرح داده و جهانی شدن غرب مدار را حامل بحران مزمن دانسته و نقش "بناگاه های فراملی و بین المللی را که در خصوصی سازی تصدی های دولتی و شبه دولتی، قانون زدایی و سیاست های در های باز تاثیر گذار اند" با دید انتقادی مینگرد و پیرامون نشست های مختلف آنها از سیول تا مکسیکو میپردازد.

قسمت هشتم از بخش دوم مواضع سیاسی اقتصادی و علایق گروه بریکس را دربر میگیرد و ضرورت ایجاد این گروه از کشورها به مثابه ی یک قطب جدید اقتصادی در رویاروی آنها با تک تازی آمریکا و غرب اختصاص یافته است. نویسنده در خاتمه به وقایع بهار عربی و نقش عربستان سعودی که در طلسم "تمامیت گرایی مذهبی" گرفتار است، به شرح سیاستهای "عوام فریبانه" این سردمدار شیخ عرب با بلند پروازی های بیشتر از قد و شانه اش را نیز بررسی میکند.

آخرین مبحث کتاب به شرح بحران بانک میپردازد و آنرا که بزرگترین اختلاس مالی کشور بود، به مثابه الگوی از "اشفتگی الیگارشسی مالی نو پا" در چیدمان های گوناگون بررسی میکند، از جمله شرح پیشینه این بانک و بهره برداری های ناجایزمدیران عامل و مسولین درجه یک این بانک را شرح و فقدان اهلیت تخصصی و حرفه ای مدیران بانک را یادآوری میکند و از پیوند های گسترده بازیگران بانک با منتقدان سیاسی پرده برداری میکند.

برداشت این قلم اینست که تداوم چنین مباحث علمی و اکادمیک را که دکتر صمیمی شروع نموده است یک نیاز مبرم تاریخی جامعه ماست، به ویژه در بین صاحب نظران، اندیشوران و اندیشمندان کشور و منطقه، تا باشد که از لابلای این گفتمان بتوان برای ایندگان راهی بیابیم و پیامی از ادای رسالت تاریخی نسل امروزی و اسنادی برای پیشگیری از افتادن نسل اتی به "گرداب تباهی" باشد.

در پایان لازم به یاد آوری میدانم که در لابلای کتاب اشتباهات تایپی چند دیده میشود که هیچ ارتباطی به نگارش نویسنده ندارد. امید است موسسه انتشاراتی آنرا در چاپهای بعدی در نظر گیرد و ویرایشی از کتاب در خور محتوا مطلب و بهبود کار انتشاراتی ارایه نماید، گرچه که همین کار در وضعیت موجود کشور خود غنیمت بزرگی است.

و چشم براه اثری از این روایت و تولید اندیشه های دگر آقای دکتر صمیمی میباشم.

شناس نامه کتاب:

گفتمان بحران افغانستان

– نگاهی بر " رکود نسبی تاریخی " و چالش های معاصر –

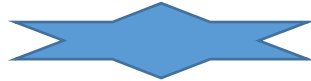
دکتر سید موسی صمیمی

نوبت چاپ: اول، تابستان سال 1393 (2014)

تیراژ: یک هزار

ناشر: د ملالی مطبعه، قندهار (افغانستان)

حق چاپ و نشر محفوظ به نویسنده است.

Discourse of Afghanistan's Crisis

Dr. Said Musa Samimy

Malalai Printing Press, Kandahar (Afghanistan)

August 2014

samimy@aol.com

این اثر را می توانید از نشانی ذیل با پرداخت ۱۵ یورو، به اضافه هزینه پستی بدست آورید:

www.aidabook.de

Email: info@aidabook.de

Tel.: +49-0234-970 480 4

نظرات و گفتنی های خود را می توانید مستقیم با نویسنده در میان بگذارید:

samimy@aol.com

و در مورد این متن .

